

Geen grond samenvoegen zonder erkenning

Er zijn wettelijke regels voor handelingen met grond om te voorkomen dat de bodem (verder) verontreinigd raakt. Die regels gelden voor zowel marktpartijen als overheden. Hoofregel is dat geen partijen grond mogen worden samengevoegd zonder erkenning. Op deze webpagina krijgt u informatie aangereikt over hoe u zorgvuldig kunt omgaan met grond. Zo kunt u in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving grond ontgraven, grond (tijdelijk) opslaan, afvoeren of toepassen.

Ook worden aan de hand van foto's (on)wenselijke praktijksituaties nader geduid. ILT wil u hiermee stimuleren om na te denken over uw gemeentelijke grondactiviteiten en te borgen dat deze activiteiten in lijn zijn met de regels van het Besluit bodemkwaliteit. Op de website www.rwsleefomgeving.nl is ook veel informatie over dit onderwerp te vinden. In een aantal gevallen wordt er in de tekst naar verwezen.

Onderstaande vragen worden behandeld.

- Wat zijn de relevante wetsartikelen?
- Wat is samenvoegen?
- Wat is één partij?
- Wat is grond?
  - graszoden
  - schoffelafval
  - veegvuil (RKGV)
- Mag ik samenvoegen binnen een tijdelijke opslag?
- Misverstanden
- Wat zijn mijn alternatieven?

De regels voor samenvoegen in een notendop:

- **U mag alleen partijen grond en/of baggerspecie samenvoegen als u hiervoor erkend bent.**
- **U mag alleen partijen grond van dezelfde milieuhygiënische kwaliteit samenvoegen.**
- **U moet een BRL 9335 of BRL 7500 certificaat en erkenning hebben.**
- **U mag zonder erkenning samenvoegen tot 25 m³.**

Wat zijn de relevante wetsartikelen?

- **Werkzaamheid: Regeling bodemkwaliteit Art. 2.1. onder r:**
samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie in de zin van [artikel 4.3.2.](#) waarvoor een erkenning voor de BRL 9335 vereist is.
- **Artikel 15 lid 1 Besluit bodemkwaliteit Regeling bodemkwaliteit**
Het is verboden een werkzaamheid uit te voeren zonder daartoe verleende erkenning.
- **artikel 4.3.2. Samenvoegen van partijen**
1. Het samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie tot een partij die groter is dan 25m³, is uitsluitend toegestaan indien deze:
  - a. in dezelfde bodemkwaliteitsklasse zijn ingedeeld, en
  - b. *zijn gekeurd en* samengevoegd overeenkomstig BRL 9335 (samenvoegen) of BRL 7500 (reinigen), door een persoon of instelling *die daartoe beschikt over een erkenning.*

Wat is samenvoegen?

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Regeling bodemkwaliteit (Rbk) geven geen definitie van hetgeen verstaan moet worden onder de term "samenvoegen" als bedoeld in artikel 4.3.2 Rbk.

De toelichting bij de Rbk vermeldt het volgende: "*Van samenvoegen van partijen grond of baggerspecie is sprake, indien voor het uiteindelijke toepassen, bijvoorbeeld door een grondbank, partijen zodanig worden samengevoegd dat zij niet meer gescheiden zijn toe te passen. Het realiseren van een grondwerk met meerdere partijen betreft dus niet een samenvoeging van partijen. In dergelijke situaties dient de voorgenomen toepassing van iedere partij afzonderlijk gemeld te worden (voor het toepassen van schone grond kan volstaan worden met één melding voor de toepassingslocatie en hoeft dus niet per partij gemeld te worden).* (..)Het samenvoegen (..) van partijen grond of baggerspecie heeft dus betrekking op handelingen die worden uitgevoerd voordat de grond of baggerspecie wordt toegepast".

Dit citaat maakt duidelijk dat er sprake is van samenvoegen van partijen wanneer de afzonderlijke partijen niet meer afzonderlijk zijn toe te passen én bovendien niet van elkaar kunnen worden gescheiden, zonder dat de identiteit van elk van de partijen (omvang, textuur en kwaliteit) wordt aangetast.

De in de BRL 9335 gegeven definitie van 'samenvoegen' sluit hierop aan: "het vormen van een grote partij door het samenvoegen van kleine partijen waarbij de identiteit van de samengevoegde individuele partijen verloren gaat".

Zodra verschillende partijen grond elkaar raken is er sprake van samenvoegen. Dat geldt ook voor partijen die elkaar beperkt ("met de tenen") raken. Deze regel geldt niet voor grond die nuttig is toegepast.

Grens 25 m³

In de Rbk is vastgelegd dat het bij elkaar brengen van partijen grond of baggerspecie met verschillende herkomst pas als samenvoegen wordt beschouwd, indien de omvang van de opgebulkte partij groter is dan 25 m³. Deze hoeveelheid is gebaseerd op de omvang van een grote container of vrachtwagen. Zo kunnen bijvoorbeeld gemeentewerven kleine hoeveelheden grond van particulieren zonder erkenning innemen, waarna deze hoeveelheid (bijvoorbeeld in de container) afgevoerd kan worden naar een organisatie die wel erkend is voor het samenvoegen van partijen. Voor het bij elkaar brengen van verschillende partijen grond en/of baggerspecie tot een hoeveelheid van meer dan 25 m³ is wel een erkenning vereist.

Wat is één partij?

Bij samenvoegen is ook een goed begrip nodig van wat moet worden verstaan onder 'één partij'. Artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit omschrijft een partij als een identificeerbare hoeveelheid bouwstof, grond of baggerspecie van vergelijkbare milieuhygiënische kwaliteit, die is bedoeld om als geheel te worden verhandeld of toegepast. In haar uitspraak van 25 juli 2018 heeft de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2018:2497) overwogen dat voor de uitleg van het begrip 'partij' gebruik mag worden gemaakt van de criteria genoemd in paragraaf 6.1.2 van protocol 1001:

"Bodem en waterbodem (in situ) resp. grond en baggerspecie (depots - dus na ontgraving) mogen worden aangemerkt als één partij (tot een maximum van 10.000 ton), indien:

- sprake is van een eenduidige en gelijke textuur, bepaald overeenkomstig NEN 5706;
- sprake is van aaneengesloten percelen of depots;
- de aangetroffen bijmengingen (denk aan puin, plastic, of organisch materiaal) van de individuele partijen, qua samenstelling en percentage, bepaald conform protocol 2001, gelijk zijn;
- sprake is van een gelijke milieuhygiënische kwaliteit (vastgesteld aan de hand van een indicatieve partijkeuring, verkennend bodemonderzoek, bodemverwachtingenkaart (waterbodem), historisch bodemonderzoek en/of vastgestelde bodemkwaliteitskaart van gemeente of waterkwaliteitsbeheerder)."

Aan elk van de vier hiernaast aangegeven voorwaarden moet dus zijn voldaan om te kunnen spreken over één partij.

Meer hierover in bijlage 8 van protocol 1001 (<https://www.sikb.nl/doc/BRL%201000/Protocol%201001%20v2.1-5%20wijziging%2014032014.pdf>)

Wat is grond?

• Grond

In de definitie van grond (artikel 1 Bbk) staat: "*vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, niet zijnde baggerspecie.*"

Zie ook:

<https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/vragen/grond-bagger-alg/faq/definitie-grond/>

In de toelichting staat vervolgens:

"In grond en baggerspecie wordt ook bodemvreemd materiaal aangetroffen, zoals minerale, niet natuurlijke bestanddelen (puin, vliegias, slakken) en niet-minerale, niet-natuurlijke bestanddelen (glas, plastic, behandeld hout). Bij bodemvreemd materiaal gaat het om materiaal, dat al in de bodem zit als het wordt afgegraven. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat er bodemvreemd materiaal in grond of baggerspecie wordt bijgemengd. In artikel 34 Bbk staat dat er maximaal 20% bodemvreemd materiaal in de toe te passen grond of baggerspecie mag voorkomen."

Eind 2018 is het Bbk aangepast ten aanzien van bodemvreemd materiaal. In artikel 1.1 staat nu dat alleen sporadisch ander bodemvreemd materiaal dan steenachtig materiaal of hout mag voorkomen.

Zie ook: <https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/vragen/grond-bagger-alg/faq/zit-toegestane/>

• Graszoden/schoffelafval

Bij onderhoudswerkzaamheden aan bermen en openbaar groen komt maaisel vrij, vaak aangeduid als schoffelafval. Bij sommige werkzaamheden komen ook graszoden vrij. Dit is groenafval met aanhangend grond.

Wanneer verschillende partijen graszoden uit verschillende woonwijken met elkaar worden samengevoegd in een hoeveelheid van meer dan 25 m³ is mogelijk een erkenning en certificaat overeenkomstig de BRL 9335 noodzakelijk. Hier is bijvoorbeeld sprake van als de grond met graszoden voldoet aan de definitie van grond. Het percentage bodemvreemd materiaal bedraagt maximaal 20 %. Gras en wortelgestel vallen onder bodemvreemd materiaal.

Conclusie:

Om te kunnen vaststellen of graszoden als grond gezien moeten worden moet u beoordelen of de betreffende partij wel of niet voldoet aan de definitie van grond.

Samenvoegen van groenproducten met grond is overigens ook erkenningplichtig. Dat betekent dat materiaal dat door u beoordeeld is als groenafval niet mag worden samengevoegd met grond.

• Riool- Kolken en Gemalen slib & veegvuil

Een vraag die regelmatig terugkomt is of voor het samenvoegen van ingezameld Riool- Kolken, Gemalen slib en Veegvuil (RKGV) een erkenning nodig is zoals bedoeld in artikel 15 Bbk (BRL 7500 of BRL 9335).

In het Besluit bodemkwaliteit wordt RKGV aangemerkt als grond, voor zover de 20%-grens qua bijmengingen niet wordt overschreden.

Hier geldt net als in het voorbeeld van graszoden dat u dient te beoordelen of een partij RKGV voldoet aan de definitie van grond. Is dit het geval dan bent u voor het samenvoegen van partijen van verschillende veeg/zuigwagens RKGV erkenningplichtig op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Indien deze batches rechtstreeks naar een verwerker worden afgevoerd heeft u geen certificaat en erkenning overeenkomstig de BRL 7500 en BRL 9335 nodig.

Zie ook:

<https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/vragen/grond-bagger-samen/faq/inzamelen-rkgv/>

Misverstanden

Misverstand 1: Bij tijdelijke uitname van grond (artikel 36, lid 3 Bbk) is geen sprake van samenvoegen

Bij een uitname van grond kan er sprake zijn van gelaagdheid in de bodem, waarbij de verschillende lagen niet tot één partij kunnen worden gerekend omdat niet voldaan wordt aan de vier criteria uit protocol 1001. Deze lagen dienen separaat ontgraven en opgeslagen te worden. Gebeurt dat niet, dan is er sprake van samenvoegen.

Misverstand 2: Door het inhuren van een aannemer kan een gemeente niet als overtreder worden gezien

Een gemeente die werkzaamheden uitbesteedt aan een aannemer kan verantwoordelijkheid hebben aanvaard, bijv. door aanwezigheid van gemeentelijk personeel die het in zijn macht heeft om een eventuele overtreding ongedaan te maken. Dit maakt dat u als gemeente als overtreder kunt worden gezien.

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft de inhoud van begrip overtreder als volgt verwoord: "De overtreder is degene die het desbetreffende voorschrift daadwerkelijk schendt. De Afdeling overweegt dat dit in de eerste plaats degene is die de verboden handeling fysiek verricht; daarnaast kan in bepaalde gevallen degene die de overtreding niet zelf feitelijk begaat, doch aan wie de handeling is toe te rekenen, voor de overtreding verantwoordelijk worden gehouden en derhalve als overtreder worden aangemerkt".

In een bestek opnemen dat grond vervalt aan de aannemer ontslaat een gemeente niet van verantwoordelijkheid als er is samengevoegd zonder erkenning. ILT kan ook de gemeente aanspreken als overtreder!

Misverstand 3: Samenvoegen met een bodemkwaliteitskaart mag zonder erkenning

Er bestaat een misverstand over het gebruik van de bodemkwaliteitskaart. Onder voorwaarden kan de bodemkwaliteitskaart dienen als bewijsmiddel (kwaliteitsverklaring) bij het toepassen van grond. Het feit dat grond in de bodemkwaliteitskaart in dezelfde milieuhygiënische kwaliteit is ingedeeld, maakt niet dat daarmee per definitie sprake is van één partij. Om te kunnen spreken van één partij (en daarmee te voorkomen dat sprake is van illegaal samenvoegen van verschillende partijen) moet ook hier voldaan zijn aan de definitie van wat een partij is (eenduidige textuur, aaneengesloten, bijmengingen gelijk en gelijke kwaliteit).

Hetzelfde geldt voor bermen. Het enkele feit dat op grond van de bodemkwaliteitskaart sprake is van gelijk kwaliteit en de grond uit dezelfde gemeente of wijk afkomstig, maakt nog niet dat mag worden samengevoegd.

Misverstand 4: Binnen één project is altijd sprake van één partij.

Grond die vrijkomt in grote projecten (aanleg woonwijk, groot infrastructureel werk) behoort niet altijd tot dezelfde partij. Zodra de ontgravingen niet meer aaneengesloten plaatsvinden, is er sprake van verschillende partijen die gescheiden moeten worden opgeslagen. Ook hier geldt dat voldaan moet worden aan alle criteria van de partijdefinitie. Bijvoorbeeld hoeveelheden grond die in eenzelfde aan te leggen woonwijk maar op verschillende plekken (niet aaneengesloten) vrijkomen, moeten als verschillende partijen worden beschouwd en mogen niet (zonder erkenning) worden samengevoegd.

Mag ik samenvoegen binnen een tijdelijke opslag?

Dat mag onder voorwaarden

Samenvoegen kan ook aan de orde zijn bij tijdelijke opslag van grond of baggerspecie als bedoeld in artikel 35 onderdeel h van het Besluit bodemkwaliteit. Partijen grond of baggerspecie mogen uitsluitend door een erkende instelling overeenkomstig BRL 9335 of BRL 7500 worden samengevoegd in een tijdelijke opslag. Enige uitzondering hierop is de situatie dat de tijdelijke opslag feitelijk op hetzelfde perceel is gelegen waar de grond of baggerspecie uiteindelijk wordt toegepast. Als de tijdelijke opslag elders ligt dan is er sprake van samenvoegen.

Over dit onderwerp is een FAQ beschikbaar:

<https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/vragen/grond-bagger-samen/faq/verschil-tussen/>

Hoe kan ik overtredingen voorkomen?

Inzicht

Inzicht in de gemeentelijke grondactiviteiten en borgen dat voldaan wordt aan wet- en regelgeving is een belangrijke eerste stap. Uit eerdere inspecties is gebleken dat in de communicatie tussen de afdeling die verantwoordelijk is voor (toezicht op) grond- en bodemzaken en de uitvoerende civiele afdeling(en) nog veel winst is te behalen.

ILT merkt ook dat binnen diverse gemeenten hard gewerkt wordt aan het vergroten van kennis (wat zijn de regels?) en het inbedden van de regels bij de betreffende afdelingen. Ook is gebleken dat diverse gemeenten nu moeten onderkennen dat ze soms, zonder zich ervan bewust te zijn, bodemintermediair blijken te zijn en hadden moeten voldoen aan de erkenningplicht. Gelet op het feit dat het Besluit bodemkwaliteit al in 2008 in werking is getreden mag dit echter geen argument meer zijn.

Borgen

U borgt de naleving van wet- en regelgeving door het verkregen inzicht te vertalen naar processen en procedures die bijvoorbeeld maken dat projectleiders, werkvoorbereiders en uitvoerend personeel dat werkt met grond, of een aannemer die door u is ingehuurd, weet hoe zij moeten handelen.

Dit geldt zowel in de situatie dat u kiest voor het behalen van een erkenning als de situatie dat u ervoor kiest om zonder erkenning te voorkomen dat u grond samenvoegt.

(on)bedoeld bodemintermediair?

Als u de verschillende partijen grond bij opslag niet voldoende van elkaar scheidt, waardoor ze bijvoorbeeld deels over elkaar heen liggen, dan is er toch sprake van samenvoegen, ook al is dat misschien niet uw bedoeling. Samenvoegen van partijen grond of baggerspecie die na het samenvoegen groter zijn dan 25 kubieke meter mag niet zomaar. Wie wil samenvoegen heeft een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) nodig.

Opslag van een gemeente die onbedoeld verschillende partijen aan het samenvoegen is zonder erkenning (vrijgekomen grond van de gemeente wordt in buitengebied op deze manier opgeslagen). De transportmedewerker dacht er goed aan te doen om grond vooral tegen elkaar aan te leggen/te stapelen, zodat zoveel mogelijk ruimte op het depot overblijft.

Inzichtvragen

Het beantwoorden van de volgende vragen helpen u bij het verkrijgen van het benodigde inzicht en borging van de naleving in uw kwaliteitshandboek.

1. Bestaat er een goed overzicht van locaties waar grond wordt ontgraven (bijv. bermonderhoud, beheer openbare ruimtes en/of lopende en toekomstige bouwprojecten)?
2. Bestaat er een goed overzicht van de kwaliteit en de hoeveelheden grond die beschikbaar komt?
3. Blijft gemeente eigenaar van grond die in gemeente vrijkomt of vervalt deze aan een aannemer. Het vervallen van grond aan de aannemer ontslaat u niet van de verantwoordelijkheid juist om te gaan met vrijkomende partijen grond.
4. Heeft u beleid ontwikkeld om direct hergebruik van grond aan de hand van de bodemkwaliteitskaart te stimuleren waardoor (tussen) opslaglocaties niet noodzakelijk zijn?
5. Hanteert u als gemeente een grondstromenbalans?
6. Heeft u inzicht in wie en welke afdelingen betrokken zijn bij activiteiten met grond en hergebruik?
7. Zijn er opslaglocaties/gronddepots in uw gemeente en wie voert hierover het beheer?
8. Bestaat er een goed overzicht van de herkomst, kwaliteit en hoeveelheden van de opgeslagen partijen?
9. Is de betreffende opslaglocatie afgesloten of voor een ieder vrij toegankelijk?
10. Voert u zelf het beheer van het gemeentelijke depot of is dat uitbesteed aan een (erkende) marktpartij.
11. Is dit bedrijf erkend voor de werkzaamheden op de depots.
12. Werkt de gemeente samen met een erkende marktpartij die zelf beschikt over een depot en waar de gemeente overtollige grond naartoe afvoert? Zo ja, welke bedrijven zijn dit?
13. Heeft u een erkenning voor samenvoegen (BRL 9335) of reinigen (BRL 7510) van grond?
14. Werkt de gemeente samen met andere gemeenten, bijvoorbeeld met erkenning?
15. Huurt gemeente bureaus in om grond te bemonsteren?

Praktijksituaties

SAMENVOEGEN ZONDER ERKENNING

Situatie: opslag van diverse partijen grond/groen, verschillende kleuren/structuren, duidelijk samengevoegd (je kunt er niet tussendoor lopen).

Conclusie: er is sprake van samenvoegen en daarvoor moet de samenvoeger erkend zijn. Anders overtreding art. 15 Bbk.

VOLDOENDE TUSSENRUIMTE

Situatie: opslag van diverse partijen grond met tussenruimte (stelregel is om er goed tussendoor te kunnen lopen). Opslag kan zonder erkenning plaatsvinden.

TIJDELIJKE OPSLAG ?

Situatie: gemeente-opslag van diverse partijen grond, samengevoegd zonder erkenning. Kwaliteit bepaald door de bodemkwaliteitskaart. Door de gemeente bestempeld als een tijdelijke opslag. Zowel de opslag als de eindbestemming waren beiden niet gemeld.

Conclusie: er is sprake van samenvoegen zonder de benodigde erkenning, overtreding artikel 15 Bbk. ILT heeft betreffende gemeente een dwangsom opgelegd.

GEMEENTEWERF /WEILANDEPOT

Situatie: Opslag van diverse partijen grond, graszoden e.d. uit de gehele gemeente. Diverse partijen, met verschillende bijmengingen, zijn samengevoegd.

Conclusie: er is sprake van samenvoegen en daarvoor moet de samenvoeger erkend zijn, anders overtreding art. 15 Bbk.

Wat zijn mijn Alternatieven?

Het is goed mogelijk dat u tot de conclusie bent gekomen dat u

verschillende partijen samenvoegt en daarom een certificaat voor de BRL 9335 moet behalen en een erkenning zou moeten aanvragen. Voor een kleine gemeente of een gemeente die geringe hoeveelheden grond of baggerspecie samenvoegt, kan certificering en erkenning op grond van BRL9335 niet haalbaar zijn. Ook het inkeuren van elke kleine partij als één afzonderlijke partij via een partijkeuring is kostbaar. Er zijn echter verschillende alternatieven.

Niet samenvoegen van partijen, maar de partijen separaat opslaan of (indien mogelijk) direct elders toepassen. Voorwaarde voor de opslag is dat voldoende ruimte op het terrein aanwezig is. Indien van de partij reeds een vanuit het Bbk geldige milieuhygiënische verklaring als bewijsmiddel beschikbaar is (partijkeuring, waterbodemonderzoek of bodemkwaliteitskaart), blijft deze bij de partij horen en kan gebruikt worden bij latere toepassing. Is nog geen bewijsmiddel beschikbaar van de partij, dan kan de partij (al dan niet op basis van indicatieve onderzoeksgegevens) worden afgevoerd naar een BRL 9335 erkend bedrijf.

Samenwerken met een erkend bedrijf of een overheid die erkend is

Een erkend bedrijf, of erkende gemeente, kan op zijn of haar certificaat een opslaglocatie laten bijschrijven die binnen uw gemeente valt. Op deze locatie mag vervolgens, onder regie van het erkende bedrijf of gemeente, grond worden samengevoegd. Welk alternatief het beste bij u past, hangt natuurlijk af van uw eigen situatie en de beschikbare mogelijkheden.

Samenvoegen van hele kleine partijen tot maximaal 25m³ is toegestaan zonder erkenning. Het gevolg van deze samenvoeging is wel dat de bewijsmiddelen van de afzonderlijke partijen komen te vervallen. Deze partijen moeten worden afgevoerd naar een instelling die deze onder erkenning verder kan opbulken en inkeuren.

Dit is een publicatie van
Inspectie Leefomgeving en Transport
Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag

T 088 489 00 00
www.ilent.nl
@InspectieLent

Januari 2019